

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
دانشکده معارف قرآنی اصفهان
معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته علوم قرآن

عنوان:

اصول روابط بین الملل در قرآن کریم

استاد راهنما:

آقای دکتر شهاب الدین ذوفقاری

استاد مشاور:

آقای دکتر رضا سعادت نیا

نگارش:

نرگس حیدری

زمستان ۸۸

کلیه حقوق این اثر متعلق به دانشکده معارف قرآنی اصفهان می باشد

Ministry of Science, Research and Technology

Isfahan Quranic Teaches College

«M.A» Thesis

On Quranic Science

Subject:

The principles of International relations in Quran

Thesis Advisor:

Shahaboldin Zoofaghari

Consulting Advisor:

Reza Saadat Nia

By:

Narges heidari

Winter 2010

تأییدهایت داوران

استاد راهنما: جناب آقای دکتر شهاب الدین ذوفقاری

استاد مشاور: جناب آقای دکتر رضا سعادت نیا

استاد داور: جناب آقای دکتر تقی اژه‌ای

استاد داور: جناب آقای دکتر سید مهدی مرتضوی

تقدیم

تقدیم به سید و سالار قافله بشریت، مصلح جهانی، حضرت ولی عصر (عج الله فرجه) به امید اینکه این تلاش اندک را بپذیرند.

تقدیم به روح پرفتوح بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، امام خمینی (قدس سره شریف) و شهدای انقلاب اسلامی و هشت سال جنگ تحمیلی.

تقدیم به پدر بزرگم مرحوم محمدعلی آسفی، او که پدری مهربان و صبور و معلمی دلسوز و فداکار بود.

تقدیم به پدر و مادر مهربان و دلسوزم که در راه تحصیل من از هیچ کوششی دریغ نوزیدند.

و تقدیم به همسر عزیزم که با حمایت های همه جانبه خود در پیشبرد این مجموعه و کنار زدن موانع و مشکلاتی که سد راهم بودند، همواره یاریم نمودند.

تشکر

سپاس خدای را که لطفش بی انتها، نعمتش گسترده و رحمتش بی کران است. با تقدیر و سپاس خالصانه و خاضعانه از استاد بزرگوار جناب آقای دکتر شهاب الدین ذوفقاری که در تمام مراحل این پژوهش با دقت و ژرف نگری، راهنمایی نمودند و نیز با تشکر از استاد محترم جناب آقای دکتر رضا سعادت نیا که با صبر و محبت، مشاوره این پژوهش را تقبل نمودند و با تشکر از ریاست محترم دانشکده و اساتید فرزانه ای که در مدت تحصیل خود از افاضات علمی و معنویشان بهره مند گشتم.

چکیده:

با عنایت به قرآن کریم، در می‌یابیم که این کتاب، جامع تمام نیازهای بشری در جهت راهنمایی انسان در رسیدن به کمال انسانی می‌باشد و لذا در عرصه بین‌المللی نیز او را تنها نگذاشته و آیاتی از آن علاوه بر استفاده در سایر عرصه‌ها، در روابط بین‌المللی نیز راه گشا و جهت دهنده خواهند بود. لذا در این پژوهش به استخراج آیات مزبور به عنوان اصل غیر قابل تغییر در نحوه برقراری روابط با کفار، در زمان صلح و در زمان جنگ و نیز اصولی که می‌تواند در ایجاد روابطی بهتر همراه با همدلی و همکاری با کشورهای اسلامی بینجامد، پرداخته شده است.

این اصول در واقع، قواعد حقوقی و یا مدارک قانونی استخراج شده از آیات قرآن کریم هستند که مسلمین باید مناسبات بین‌المللی خود را بر اساس آنها تنظیم کنند و از آنجا که ممکن است وجود سلاطین سیاسی و عدم آگاهی با آموزه‌های قرآن، باعث انحراف در نحوه برقراری روابط مسلمین با دیگران و یا سردرگمی در چگونگی این ارتباط شود لذا این مسئله انگیزه‌ای در جهت انجام این پژوهش گردید.

با در نظر گرفتن این مطلب که در برقراری روابط با کفار در زمان صلح، سوالات و ابهامات بیشتری وجود دارد، ابتدا به این مسئله اشاره شده است. و چون کفار به دو دسته معاند و غیر معاند تقسیم می‌شوند، در هر یک از اصول استخراج شده در زمینه روابط با کفار در زمان صلح، نحوه اجرای این اصول با هر دو گروه نیز مشخص شده است.

در روابط بین‌الملل، گاهی از جنگ و درگیری گریزی نیست، به خصوص هنگامی که کفار معاند به کشور اسلامی هجوم می‌آورند، در ادامه سعی در استخراج اصولی گردید که تنظیم کننده رفتار مسلمین و راهنمای آنان در هنگام جنگ با کفار در جهت اجرای عدالت و رسیدن به صلحی پایدار می‌باشد.

به علت وجود مرزبندی‌های جغرافیایی و سیاسی و بعد مسافتها و عدم ایجاد جامعه مورد نظر قرآن، یعنی جامعه واحد اسلامی کشورهای مختلف اسلامی ایجاد شده اند که مسلماً یک جامعه اسلامی باید علی‌رغم اینکه اولویت در روابط بین‌المللی را بر مبنای ارتباط با آنان قرار می‌دهد، نحوه ارتباط خود را نیز با این کشورها با توجه به آیات قرآن مبنی بر رفتار مسلمانان با یکدیگر، تنظیم کند لذا در ادامه پژوهش به بررسی اصول حاکم بر روابط بین‌الملل با کشورهای اسلامی پرداخته شده است که رعایت این اصول گامی در جهت ایجاد جامعه واحد اسلامی می‌باشد.

نتایج حاصله از این پژوهش استخراج اصول قرآنی در تنظیم روابط بین الملل با کفار (اهل کتاب و مشرکین) در زمان صلح و جنگ، و با مسلمین (شیعیان و اهل تسنن) شده است و در نهایت در راستای اصول استخراج شده به ارائه طرح و پیشنهاداتی پرداخته شده که شاید بتوانند در جهت بهبود مشکلات مسلمین در جهان و کمک به روند استقرار حاکمیت الله و قوانین الهی در جهان کمکی بنماید.

شایان ذکر است که مباحث کلیدی این پژوهش شامل موارد زیر می باشد:

اصطلاح «روابط بین الملل» که برای تبیین آن به تعریف واژه ملل پرداخته شده است. واژه «کفر» نیز در این پژوهش شامل مشرکین و اهل کتاب هستند. « صلح» که تعریف آن و منظور از استعمال آن در فصل دوم و نیز به عنوان اصلی از اصول فصل سوم، آمده است. «جنگ» که ضمن بیان تعریف آن، به تبیین آن از نظر فرهنگ اسلامی پرداخته شده و در نهایت واژه «کشورهای اسلامی» که جایگاه این واژه در اسلام و علت ایجاد کشورهای متعدد اسلامی مورد بررسی قرار گرفته است.

مقدمه..... ۱

فصل اول (کلیات، واژگان کلیدی و اصطلاحات خاص)

- تبیین موضوع (اصول روابط بین الملل در قرآن)..... ۴

- اهمیت تحقیق..... ۵

- اهداف پژوهش..... ۶

- پیشینه تحقیق..... ۷

- تاریخچه..... ۱۰

- روش تحقیق، گردآوری اطلاعات (کتابخانه ای-توصیفی)..... ۱۲

- سوالات اصلی تحقیق..... ۱۲

- سوالات فرعی..... ۱۲

- محدودیت های تحقیق..... ۱۳

واژگان کلیدی..... ۱۴

- روابط بین الملل..... ۱۴

- کفر..... ۱۴

- صلح..... ۱۴

- جنگ..... ۱۵

- کشورهای اسلامی..... ۱۵

فصل دوم (اصول مد نظر قرآن در برقراری روابط با بیگانگان در زمان صلح)

الف) مسأله قراردادهای بین المللی..... ۱۸

-تعریف قرارداد بین المللی در اسلام..... ۱۸

-اولین قرارداد بین المللی در اسلام..... ۱۹

-انواع قراردادها..... ۲۰

ب) روابط دیپلماتیک و کنسولی..... ۲۲

-روابط دیپلماتیک در اسلام..... ۲۲

-وظایف و نقش مأموران دیپلماتیک..... ۲۳

- ۲۴..... روابط کنسولی در اسلام.....
- ۱- اصل آزادی عقیده..... ۲۵.....
- ۲۵..... مفردات.....
- ۲۶..... عدم امکان پذیرش دین با اعمال زور و فشار.....
- ۲۷..... عدم امکان مسأله‌ی اکراه و اجبار در دین در کنار مسأله‌ی جهاد و استفاده از زور و شمشیر.....
- ۲۸..... آزادی در پذیرش دینی، ملاک و جواز ترویج باطل و بی بند و باری گفتاری نیست.....
- ۲۹..... عدم نسخ یا تخصیص آیه.....
- ۳۰..... عدم مغایرت تهدید حضرت سلیمان به لشکرکشی با اصل آزادی عقیده.....
- ۳۲..... برقراری روابط بین المللی بر مبنای اصل آزادی عقیده.....
- ۲- اصل تبلیغ..... ۳۴.....
- ۳۴..... طرح موضوع (جهانشمولی اسلام در قرآن کریم).....
- ۳۵..... جهانشمولی اسلام در عمل.....
- ۳۵..... نحوه‌ی تبلیغ و دعوت انسانها به دین الهی در قرآن کریم.....
- ۳۶..... مفهوم «کلمه‌ سوا» و مراد از دعوت اهل کتاب به «کلمه سوا».....
- ۳۷..... پیامد دعوت جامعه بشری به پرستش خدا و نفی شرک برای خدا.....
- ۳۸..... مراد از عدم اتخاذ ارباب در جمله « ولایتخذ بعضنا بعضاً ارباباً من دون الله».....
- ۳۹..... راهبرد اسلام برای ایجاد اتحاد در جامعه بشری.....
- ۴۰..... ۱. نفی شرک.....
- ۴۰..... ۲. نفی سلطه.....
- ۴۲..... اثبات حاکمیت تشریحی خداوند راهی برای اثبات حق برای انسان.....
- ۴۳..... اهمیت «هجرت» در تبلیغ.....
- ۴۵..... وجود اصل دعوت در روابط بین المللی در زمان پیامبر اسلام.....
- ۴۹..... نکات مدنظر در دعوت کفار به دین اسلام.....
- ۵۰..... قراردادهای بین المللی و ایجاد بستر مناسب برای تبلیغ اسلام.....
- ۳- اصل سیادت..... ۵۲.....
- ۵۳..... مفهوم کلمه «عزت».....
- ۵۳..... علت عزت مومنین.....

- ۵۳ - جمع بین آیه ۸ منافقون و آیه ۱۰ فاطر.....
- ۵۴ - بررسی آیه ۱۳۹ سوره آل عمران.....
- ۵۴ - شرح آیه.....
- ۵۶ - آیا اعتقاد به سیادت و برتری مسلمین نوعی نژادپرستی (آپارتاید) نخواهد بود؟!.....
- ۵۸ - ۴- اصل نفی سییل.....
- ۵۸ - مراد از عدم تسلط کفار بر مسلمین در اقوال مفسرین.....
- ۵۹ - ذکر چند نکته.....
- ۶۱ - دیگر مدارک شرعی قاعده نفی سییل.....
- ۶۱ - موارد تطبیق قاعده نفی سییل بر موضوعات فقهی.....
- ۶۳ - نمونه‌ای از استناد به قاعده نفی سییل توسط فقها در تاریخ معاصر.....
- ۶۵ - ۵- اصل هوشیاری.....
- ۶۶ - حفظ هوشیاری تا کجا؟!.....
- ۶۷ - علت رعایت این احتیاط و هوشیاری چیست؟.....
- ۶۷ - نماز سلاحی از سلاحهای جنگ.....
- ۶۹ - ۶- اصل آمادگی دفاعی.....
- ۶۹ - پاسخ به چند سوال در تفسیر آیه کریمه.....
- ۷۳ - ذکر نکاتی در مورد جمله‌ی «وما تنفقوا من شی فی سبیل الله یوف الیکم و انتم لاتظلمون...».....
- ۷۵ - ۷- اصل استقلال.....
- ۷۵ - پاسخ به چند سوال در تفسیر آیه کریمه.....
- ۷۹ - ذکر دو نکته کوتاه.....
- ۸۱ - ۸- اصل عدالت.....
- ۸۲ - ذکر چند نکته پیرامون آیات مورد بحث.....
- ۸۳ - معنای عدل.....
- ۸۴ - طرح موضوع: داوری بین المللی و اجرای عدالت.....
- ۸۷ - ۹- اصل وفاء.....
- ۸۷ - معنای عهد و پیمان.....
- ۸۸ - مراد از کلمه‌ی «مسئولا» در این آیه.....

- ۸۸ - چگونگی استخراج وجوب وفای بعهد..... ۸۸
- ۸۸ - رعایت اصل وفای بعهد تا کجا؟!..... ۸۸
- ۹۰ - طرح موضوع: صراحت در برقراری پیمانهای بین‌المللی و جلوگیری از هرگونه بهانه‌ای برای پیمان شکنی..... ۹۰
- ۹۰ - نحوه رعایت مسأله صراحت در پیمانهای بین‌المللی..... ۹۰
- ۹۱ - ذکر نتیجه‌ی حاصله از نکات مطرح شده در آیه‌ی دین..... ۹۱
- ۹۲ - تاریخ اسلام گواه رعایت این اصل توسط پیامبر..... ۹۲
- ۹۲ - سخن حضرت علی(ع) پیرامون اصل صراحت در پیمانها..... ۹۲
- ۹۲ - اجازه‌ی عهدشکنی به مسلمین در یک مورد استثنا..... ۹۲
- ۹۳ - صراحت در قطع روابط سیاسی و رعایت عدالت در اینکار..... ۹۳
- ۹۴ - نمونه‌ای از صراحت در قطع رابطه و نقض پیمان توسط مسلمین در قرآن کریم..... ۹۴
- ۹۴ - تاریخ سیاسی اسلام و الزام به اصل وفای بعهد..... ۹۴
- ۹۷ - ۱۰- اصل ممنوعیت گزینش همراز..... ۹۷
- ۹۸ - معنای «بطانه»..... ۹۸
- ۹۸ - اوصاف بیگانگان از نظر قرآن کریم..... ۹۸
- ۱۰۰ - تساهل اسلامی تا کجا؟!..... ۱۰۰
- ۱۰۲ - هشدار «سید قطب»..... ۱۰۲
- ۱۰۲ - بررسی دو صفت و روحیه متقابل در آیه ۱۱۹..... ۱۰۲
- ۱۰۳ - رعایت ترتیب، در بیان شدت اختلاف و بغض در آیه ۱۱۹..... ۱۰۳
- ۱۰۳ - کاربرد «غیض» بجای «غضب»..... ۱۰۳
- ۱۰۳ - جواز اعلان بیزاری و نفرت از کفار..... ۱۰۳
- ۱۰۴ - راه خشی کردن نقشه‌های دشمنان..... ۱۰۴
- ۱۰۷ - ۱۱- اصل کرامت..... ۱۰۷
- ۱۰۷ - مفهوم تکریم انسان و تفاوت تکریم با تفضیل..... ۱۰۷
- ۱۰۸ - امتیاز انسان نسبت به سایر مخلوقات که سبب تکریم او شده است..... ۱۰۸
- ۱۰۹ - بیان نمونه‌ای از اکرام انسان در آیه مورد بحث..... ۱۰۹
- ۱۰۹ - نمونه‌ای دیگر از تکریم انسان در قرآن کریم..... ۱۰۹
- ۱۱۰ - فلسفه اکرام انسان..... ۱۱۰

- ۱۱۰ - معنای کلمه «کثیر» در جمله «و فضلنا هم علی کثیر ممن خلقنا تفضیلاً» و مفهوم جمله‌ی مورد بحث.....
- ۱۱۱ - کرامت انسانی دارای درجات مختلف می باشد.....
- ۱۱۳ - کرامت طبیعی و کرامت الهی انسان در روایات.....
- ۱۱۴ - وجه تمایز حق کرامت با سایر حقوق.....
- ۱۱۵ - دنیای معاصر و نابود شدن کرامت و شرف انسانی.....
- ۱۱۵ - برقراری روابط بین المللی بر اساس اصل کرامت.....
- ۱۱۸ - ۱۲- اصل احسان و نیکوکاری.....
- ۱۱۸ - مراد این آیه از کسانی که باید با آنان رفتار عدالت آمیز داشت.....
- ۱۲۰ - دوستی و مودت رفتاری متقابل یا دائمی و همیشگی؟!.....
- ۱۲۱ - علت دوستی بیشتر مسیحیان با مسلمانان.....
- ۱۲۱ - آیه اختصاص به مسیحیان و یهودیان زمان پیامبر ندارد.....
- ۱۲۳ - روش دوستی و مودت با اهل کتاب.....
- ۱۲۴ - ۱۳- اصل عفو و اغماض.....
- ۱۲۶ - منظور از «عفو» و «اغماض» در آیه.....
- ۱۲۷ - «عفو» و «صفح» مطرح شده در مورد اهل کتاب دائمی نیست.....
- ۱۲۹ - راهکار قرآن در عفو و اغماض نسبت به کفار و مشرکین.....
- ۱۳۳ - ۱۴- اصل نزاکت.....
- ۱۳۳ - معنای کلمه ی «عدو».....
- ۱۳۳ - منع از دشنام کفار با وجود اینکه نشانه ی خشم مومنین نسبت به بتها و طاعت الهی است.....
- ۱۳۴ - مفهوم جمله‌ی «کذلک زینا لکل امئ عملهم».....
- ۱۳۶ - لعن و نفرین کفار در قرآن با وجود ممنوع بودن سب آنان!.....
- ۱۳۸ - ۱۵- اصل امان.....
- ۱۳۸ - مفهوم کلمه ی استیجار.....
- ۱۳۹ - علت پذیرش در خواست امان کفار.....
- ۱۳۹ - پذیرش در خواست امان کفار در همه حال واجب نیست.....
- ۱۳۹ - مهلت امان کفار و طریقه برخورد با آنان بعد از پایان مهلت.....
- ۱۴۰ - نمونه هایی از اجرای اصل امان در حقوق بین الملل اسلامی در عصر حاضر.....

- ۱۴۲..... ذکر یک نکته
- ۱۴۴..... ۱۶- اصل تعاون بر آبادانی زمین
- ۱۴۴..... انتخاب قول برتر در تفسیر این آیه
- ۱۴۵..... منظور از «بر» و «تقوی» در آیه
- ۱۴۶..... مفهوم «اتم» و «عدون»
- ۱۴۶..... چگونگی پیاده کردن مفهوم بر در سطح جهانی
- ۱۴۷..... بررسی فقه اسلامی در این زمینه
- ۱۴۷..... تعاون بر آبادانی زمین امری واجب
- ۱۴۸..... اقوال مطرح در تفسیر «استعمرکم»
- ۱۴۹..... «استعمار» یا «استضعاف»؟!

فصل سوم (برقراری روابط با کفار در زمان جنگ)

- ۱۵۵..... مفهوم جنگ در اسلام
- ۱۵۷..... عدم ناسخ و منسوخ بودن آیات جهاد
- ۱۵۹..... ۱- اصل دعوت
- ۱۶۲..... اصل دعوت در سیره نبوی و روایات
- ۱۶۴..... شیوهی پیامبر (ص) در اشاعه اسلام و هدایت مردم
- ۱۶۷..... ۲- اصل امان دهی در جنگ
- ۱۶۷..... انواع امان در جنگ
- ۱۷۰..... ۳- اصل حمایت از زنان و کودکان و کهنسالان
- ۱۷۰..... مفهوم قتال فی سبیل الله
- ۱۷۱..... قیود مد نظر قرآن در هنگام جنگ با کفار
- ۱۷۱..... مفهوم جمله ی «و لا تعتدوا»
- ۱۷۳..... بیان مصادیقی از اجرای عدالت در جنگ
- ۱۷۳..... ضمانت اجرایی آیه برای جلوگیری از تجاوز
- ۱۷۵..... ۴- اصل صلح
- ۱۷۵..... مفردات
- ۱۷۶..... قبول پیشنهاد صلح کفار

- ۱۷۶.....رعایت اصل هوشیاری، قبل و بعد از پذیرش پیشنهاد صلح
- ۱۷۸.....مسلمین وظیفه دارند، پیشنهاد صلح را بپذیرند.
- ۱۷۹.....دعوت به صلح با دشمنان نکنید!
- ۱۸۱.....نمونه ای از صلح شرافتمندانه در تاریخ معاصر
- ۱۸۴.....۵-اصل تبری

-رفع شبهات مطرح شده:

- ۱۸۵.....۱- چرا الغای یکطرفه پیمان؟!.....
- ۱۸۶.....اصل تبری در کنار آزادی عقیده!.....
- ۱۸۸.....به کسی که به شعائر دینی احترام می گذارد تعرض نکنند.....
- ۱۸۸.....ذکر یک نکته.....
- ۱۹۲.....۶-اصل حمایت از اسراء.....
- ۱۹۲.....مفردات.....
- ۱۹۴.....یک دستور حساب شده جنگی.....
- ۱۹۵.....ذکر یک نکته.....
- ۱۹۶.....حکم اسیران جنگی بعد از خاتمه‌ی جنگ.....
- ۱۹۷.....حکم اسیر جنگی قبل از پایان جنگ.....
- ۱۹۹.....اسلام و مسأله‌ی بردگی.....
- ۲۰۱.....گرفتن «فداء» منطقی و عادلانه.....
- ۲۰۱.....حقوق اسراء در اسلام.....
- ۲۰۳.....رعایت حقوق اسراء در دنیای معاصر.....
- ۲۰۶.....جمع بندی.....

فصل چهارم(اصول مدنظر در روابط بین المللی با کشورهای اسلامی)

- ۲۱۱.....۱- اصل اخوت.....
- ۲۱۱.....مفهوم پیوند برادری بین مسلمین.....
- ۲۱۴.....امکان ایجاد الفت، رحمت و دوستی بین قلوب مومنین.....
- ۲۱۶.....اهمیت حفظ اخوت اسلامی.....
- ۲۱۹.....اصلاح میان مسلمین.....

- ۲۲۱.....-پیکار باباغی زمینه ساز صلح.....
- ۲۲۲.....-شرایط قتال با اهل بغی (بغاه).....
- ۲۲۵.....۲-اصل ولاء.....
- ۲۲۵.....-معنای واژه‌ی «ولی».....
- ۲۲۶.....-انواع «ولاء».....
- ۲۲۶.....۱. ولاء منفی.....
- ۲۲۷.....۲. ولاء مثبت.....
- ۲۳۳.....-انواع ولاء اثباتی خاص.....
- ۲۳۶.....-جایگاه اصل ولاء در روابط بین الملل.....
- ۲۴۰.....۳- اصل انتظار.....
- ۲۴۰.....-مفردات.....
- ۲۴۰.....-اقوال مطرح شده پیرامون جمله‌ی «نرید ان نمن».....
- ۲۴۱.....-اقوال مطرح شده پیرامون جمله‌ی «و نجمعلهم ائمه».....
- ۲۴۲.....-روایات مطرح شده پیرامون آیه ۵ قصص.....
- ۲۴۳.....-اقوال مدنظر پیرامون جمله «و لقد كتبنا فی الزبور».....
- ۲۴۴.....-منظور از به ارث بردن زمین توسط بندگان صالح:.....
- ۲۴۶.....-تفسیر جمله‌ی «كما استخلف الذین من قبلهم».....
- ۲۴۸.....-منظور از گروه صالح، از نظر مصداقی.....
- ۲۴۹.....-انتظار ظهور در همه ی ادیان الهی.....
- ۲۵۰.....-فلسفه فرج.....
- ۲۵۲.....-جهانی شدن حیات و مناسبات.....
- اسلام قادر است با وجود انشعابات و تمایزات و سلايق مختلف انسانها با یکدیگر نظام واحد
- ۲۵۴.....جهانی را ایجاد کند.....
- ۲۵۶.....-مسأله‌ی پلورالیسم دینی در تعارض با جهانشمولی دین اسلام.....
- ۲۵۸.....-تاثیر اعتقاد مسلمانان به اصل انتظار در روابط بین المللی آنان.....
- جمع بندی

نتیجه گیری ۲۶۷

پیشنهادات ۲۵۸

فهرست منابع ۲۷۵

مقدمه

در صحنه پیچیده بین المللی، عمل بر مبنای آموزه های اسلامی، مستلزم احاطه بر سنتهای الهی و دستورات اسلام و شناخت دقیق فطرت انسان است. قرآن کریم، اصلی ترین منبعی است که این آموزه ها را ارائه می دهد و مسلمانان برای درک، تحلیل، و پیش بینی روابط انسان و جوامع انسانی باید به این منبع الهی رجوع کنند.

اکنون پس از گذشت سه دهه از پیروزی انقلاب اسلامی، حوزه های علمیه و دانشگاهها باید یافته های خود را بر عرصه جامعه علمی، دانشگاهی و دست اندرکاران دیپلماسی ارائه دهند. لذا اهمیت این موضوع و علاقه شخصی به آشنایی با آموزه های قرآن کریم در این زمینه، باعث شد که به بررسی چگونگی برقراری روابط بین الملل، از دیدگاه قرآن پرداخته و ضمن استخراج نتایج این بررسی ها به صورت قواعد و مدارک مستند به نام اصل از قرآن کریم و برای اثبات اصول مدنظر به فیش برداری و جمع آوری اطلاعات از کتب مختلف، از جمله کتب تفسیری، حقوقی، فقهی و مقالات و... پردازم. (البته در حین کار با آیات متعدد دیگری که برای اثبات اصول مطرح شده، قابل استفاده بودند، آشنا شدم).

نتیجه این کار، تبیین آیاتی از قرآن در چگونگی برقراری روابط بین الملل با کفار (که شامل اهل کتاب و مشرکین هستند)؛ (بیگانگان که شامل هر انسانی است که به دین اسلام نگرویده است حتی اگر داخل کشور اسلامی زندگی کند) و نیز کشورهای اسلامی (اکثریت مردم آن مسلمانند و کم و بیش، قانون اسلام را اجرا می کنند) می باشد. لذا فصل دوم اختصاص دارد به اصول مدنظر قرآن کریم در روابط بین المللی با کفار در زمان صلح که شامل اصول زیر می باشد:

اصل آزادی عقیده، تبلیغ، سیادت، نفی سبیل، هوشیاری، آمادگی دفاعی، استقلال، عدالت، وفاء، ممنوعیت گزینش همراز، کرامت، احسان و نیکوکاری، عفو و اغماض، نزاکت، امان، تعاون بر آبادانی زمین. شایان ذکر است که کلیه اصول این فصل در سایر فصول، کارآیی دارد و ذکر آنها تنها در این فصل دلیل بر اختصاص این اصول در زمینه نحوه برقراری ارتباط با کفار در زمان صلح و جنگ و یا عدم استفاده بسیاری از آنها در ارتباطات با یکدیگر، نیست؛ مانند بسیاری از اصول اخلاقی از جمله عفو و اغماض، احسان، حفظ کرامت ... اما سعی شده که در هر فصل به اصولی که حائز اهمیت پیرامون آن موضوع می باشد و یا بیشتر مورد نیاز و سوال بوده اند پرداخته شود و البته به برخی از موارد کاربرد این اصول در لابه لای مطالب سایر فصول نیز اشاره شده است.

فصل سوم اختصاص دارد به اصول مدنظر قرآن کریم در روابط با کفار در زمان جنگ که شامل اصول زیر می باشد: اصل دعوت، امان دهی در جنگ، حمایت از زنان و کودکان و کهنسالان، صلح، تبری، حمایت از اسراء.

فصل چهارم نیز اختصاص دارد به اصول مدنظر قرآن در روابط با مسلمین که شامل اصل اخوت، ولاء و انتظار می باشد و در نهایت در فصل پنجم به نتیجه گیری حاصل از این اصول پرداخته شده و سپس پیشنهادات زیر ارائه شده است:

۱- تشکیل اجلاس نخبگان کشورهای اسلامی که شرایط نخبگان شرکت کننده و نحوه عملکرد اجلاس و شرح وظایف آن ، بطور کامل بیان شده است.

۲- تشکیل مجلس سران کشورهای شیعی، همراه با شرح وظایف.

۳- ارائه پیشنهاداتی به مرکز گفتگوی تمدنها در جهت اصلاح روند کار این مرکز.

با امید اینکه این پژوهش بتواند گامی در جهت پیاده کردن اهداف مورد نظر قرآن کریم در ارتباطات بین‌المللی باشد.

فصل اول

کلیات، واژگان و اصطلاحات خاص

- موضوع تحقیق
- اهمیت تحقیق
- هدف تحقیق
- پیشینه تحقیق
- تاریخچه
- روش تحقیق، جمع آوری اطلاعات
- سوالات اصلی تحقیق
- سوالات فرعی تحقیق
- محدودیت ها
- واژگان (روابط بین الملل، کفر، صلح، جنگ، کشورهای اسلامی)